

ṬHEN 1-NA: ZIRLÂI TLÂNGPUI THLÎRNA

Tûn kuartar zirlâi thupui chu “Krista-a Châwlin” tih a ni. Keini kum zabi sawmhnih leh pakhatna huna chêngte khawtlâng nun hi chu a buai khawp mai a, chawlh hahdamna hun pawh kan nei meuh lo hlawm a nih hi. Hlahuthâwn kan ngahin rilru kaptu kan nei tam êm êm a, kan hma lam hunah eng nge lo thleng ang tih kan hriat chian theih loh avângin, kan nun a hahdam lo êm êm bawk. Rilru hrisêlna lam buaipuitu mi thiam tak takte pawh, rilru ngui leh beidawng enkawl tûr an pun chak êm avângin an mangang a. An sawi dân chuan, kan khawvêlah hian rilru beidawng hi maktaduai 300 chuang mah awmin, chu chuan tûn hnâi kum eng emawti kal ta chhûng khân, lung natna âiin mi nunna a la tam zâwk a. Khawvêl puma rilru ngui tihrehna damdâwi lei nâna sum sên zât chu US dollar tûklehdingâwn sâng ruk vêl zet niin Thomson Reuters Pharma chuan a chhût a. USA-ah ringawt pawh kum tin maktaduai 270 chuang man an hralh ziah a ni âwm e. Tûn kuartara kan zir tûrte, a bîkin tûn kêr zirlâi hian chawlhna dik tak kan hmuh theihna hnâr chu min hrilhin, kan nun buai takah hian eng tiangin nge chawlhna chu kan hmuh tih min kawhhmuh dâwn a ni.

Tûn kêrah hian kan khawvêl siam a nih lâi hunah khân lêt lehin, chatlak lâi awm miah lova Kristaa chawlhna min kawhhmuh zat zattu Sabbath hlutna hi hmuh chhuah thar leh kan tum dâwn a. Thutlung Hlui hun lâia lehkha ziaktu pakhatin lungngaihna thûk tak a neih dân chu kan zir ang a, chu a lungngaihna chuan a taksa, rilru leh thlarau nun thleng pawha nghawng a neih dân hriat kan tum bawk ang. Tûn kêr tluanin, Pathian Lehkhabu-a Kristan ‘châwl hahdam’ tûra min sâwmna thûte hi hriat kan tum dâwn a. Thuthlung Hlui leh Thuthlung Thar lehkhabutea “châwl” tih thumal awmzia hi eng nge ni tih hriat tuma zirin, Kaina nun chawlh

hahdam theih lohna chhan kha kan hre thiam ang a, Kristaa *chawlhna famkim* hmuh theih dân tûr chu, hriat kan tum bawk dân a ni.

THEN 2-NA: ZIR ZÂUNA

Sabbath chawlhna thu Bible-a sawina zau ber chu Genesis 2:1–3-ah hian kan hmû a. Thil siam chawlhkâr tâwp lamah khân Siamtu Isua chuan, Juda mi fîng Abraham Heschel-an “huna lal in” tia a lo sawi chu a lo din a. Sabbath tin hian kan rilru luahtu thil te, kan manganna te leh kan thil helhkamte chu dah tha rih a, amaha châwl tûra a lal ina lût thîn tûrin min sâwm a ni. Leia lal inte pawh hi a ropuiin, a sak dân pawh in pangngâi lakah chuan danglam tak a ni hlawm. Entîr nân, France rama lal in ropui tak, Palace of Versailles an tihah khuan pindan 700 zet awmin, a hmun aw h zau zâwng pawh meter 67,000 bial zet zu ni a! World Heritage hmun pakhat niin, kum zabi sâwm leh pasarihna hun lâia mihringte kutchhuak ropui ber pakhata chhiar a ni bawk.

Sabbath, huna Pathian lal in hi chu Palace of Versailles âia pawimawh leh mak zâwk daih a ni a. Kum zabi sâwm leh pasarihna hun lâi vêla din chawp vê mai kha ni lovin, khawvêla thil awmte siam an nih lâi, khawvêl hun tîr tê-a din a lo ni daih tawh a. Kum zabi tam tak chhông chu chhum lo chat lova lo inher chhuak zêlin, chawlhkâr tin hian leihah hun hlimawm tak a rawn thlen zat zat thîn a. Chawlhna dik tak hmuh theihna tûr hmun min kawhmuhtu nung reng a ni. Sabbath hian mihring kan nih anga kan mamawh bulpuite min hriatsaktu Pathian chanchin chu min hrilh a. Ani chu taksa a chauh vâng ni lovin, *keimahni* zâwk hi kan châu dân a ni tih a lo hriat sa vek avângin “Sabbath nî-ah a lo châwl a, a lo intiharh thar leh” a nih kha. “A ni sarikh nî chuan Pathianin a hnâ a chawlhsan a” (*Genesis 2:2*, NKJV).

Hun hi tâwpin tâi awm lova hnathawh chhonzawm char charna a ni lo. Pathian chuan min khawngaih êm avângin chawlh hahdamna tûr hun min pê a—chu hun chu amah nêna kan inlaichîna tihṭhat lehzualna atân te, kan rilru tihthar lehna atân te, kan taksa tihchak thar lehna atân te leh, chhôngkuuaa hun hlimawm tak hman hona atân te kan hmang ṭhîn tûr a ni.

Hê Pathian Sabbath chawlhna hian Siamtu'n min hmangaihzia leh, min ngaihsakzia hriatna Chiang tak min neihtîr ṭhîn. Amahah chuan thlamuanna kan nei tlat a. Sabbath hi rilru hah tihrehna ṭha tak a ni bawk. Hê khawvêl Siamtu Pathian chuan a khawvêl siam hi a theihngihl lo va, keini pawh hi min theihngihl hek lo. ‘Sabbath nî chu thianghlim taka serh tûr a ni tih kan hriat reng’ (*Exod. 20:8*) hian, min Siamtu chuan hemi nî hian min hre reng a, hlauhna sal, min tihlauthâwng rengtu thîr khâidiat leh manganna tân in ata kan tâl chhuah theih nân, kan nunah vâv malsâwmna chu tam tak a rawn leih baw ṭhîn a ni.

Châwl Hahdam Tûra Pathianin Min Sâwmna

Pathian Lehkhabu pum puiah hian kan buaina chi hrang hrang lak ata châwl hahdam tûra Pathianin min sâwm thu kan hmu chhuak vek a. Mihring nun buainaten min han chîm buai tak tak lâi hi chuan thil pathum a lo thleng ngei ngei ṭhîn. Chûngte chu:

- *Tum mumal kan nei thei ṭhîn lo.* Tûna thil thleng mêkte hian min chîm pil mai dâwn niin a lang a. Mihring nunin chona chi hrang hrang a hmachhawnte hi kan chhân lêt theih tâwk âia lian daih nia kan hriat avângin, kan harsatna min sut kiansak theitu Pathian chu thlîr lovin, a harsatna zâwk chuan kan rilru a luah hneh tlat zâwk ṭhîn.
- *Kan taksa rilru leh thlarau nun a châu zo vek ṭhîn.* A hnu-a kan inchhîr lehna tûr thil kan sawiin kan ti ṭhîn a.

Buai reng mai nun chuan chauhna min thlen ngê ngê thîn. Chauhna chuan sahâlna a thlen a, sahâlna chuan beidawnna a thlen chhâwng ve leh thîn. Mi buai takte chuan thutlûkna an siam zung zung a, an buai êm avângin thui tak leh zau tak an thlîr chungin, ngaihtuahna an sêng hman ngâi lo. Harsatna dang chu an hmachhawn leh nghâl vat a tûl a, a nih loh pawhin thil dang pawimawh tih tûrah chuan an bûr leh nghâl a ngâi thîn. Chuvângin, an harsatna hmachhawn mêk chu a chin fel dân t̄ha ber hre tûra ngaihtuahna hmanna tûrin hun an nei tlêm êm êm a ni.

- *Tawngt̄ai leh Bible chhiar kan ngaihthah a. Chumi avâng chuan Pathian nêna inpâwlna nun pawh kan neih hleih theih loh phah thîn.* Buai taka nun hmanna chuan chauhna a thlen a, chauhna chuan t̄angkâi thei lovah min siam a, mahni kan invawn peih loh phah a, kan thinrimna leh rilru natnate chu kan thunun theih loh phah a; Pathian nêna inpâwlna hun t̄hâ pawh kan neih theih loh phah thîn.

Ellen G. White-i chuan heti hian a lo sawi a: “Pathian zirtîra awm zawng zawngte chuan mahni inen lêtna atân te, thil siam dangte leh Pathian nêna inkawmna atân hun reh tâwk tak an mamawh thîn. Khawvêl chîn dân leh awm dân nêna inrem lo nungchang chu anmahni-ah an lan chhuahtîr tûr a ni a; Pathian duh dân an hriat theih nân, mahni ngeiin an tawn ațanga hriatna chu an nei tûr a ni bawk. Thinlunga thu a rawn sawi chu kan lo hre t̄heuh tûr a ni. Aw dang zawng zawngte a reh t̄tiap hunah amah chu kan lo nghâk ang a, chutianga thâwm dang rêng rêng kan hriat tawh lo hunah chuan, Chiang lehzualin Pathian âw chu kan lo hre thei ang. Ani chuan, ‘Ngâwi ula, Pathian ka ni tih hi hre rawh u’ tiin min hrilh a (*Sâm 46:10*). Hei hi Pathian tâna hna thawh tumte inbuatsaih dân tûr chu a ni. Mipui zi nuaih nuaih kârah leh, kan nun a hah êm êm lâi hian, rilru fîm taka awm tlatte chu hlim leh thlamuang takin an awm dân

a. Taksa leh rilru chakna a dawng thar zêl ang. A nun chuan rimmti tichhuakin, mîte thinlung thleng phâk Pathian thiltihtheihna chu a puang chhuak dâwn a ni.”—*Tihdam Rawngbâwlna*, p. 47.

Tih tûr chi hrang hrang indawt chho zut mai neia, buai rêng rênga i nun hmang nia inhriat châng i nei ve tawh em? Email chhan tûr pakhat dang i la nei a, message chhân tûr pakhat i la nei a, phone hmanga tu emaw biak leh a la ngâi a, committee-a i tel vê ngêi ngêi a ngaihna a awm a, mi tu emaw i hmuh ngei ngei ngâi a la awm a, chutiang zêl chuan tih tûr a la inkahpuk châw chho zut mai sî a. I nun chu “thil dang pakhatin” a thunun ni berin a lang. Tih tûr i ngah leh lutuk a, zâna i khuma i han mut hnû-ah pawh chuan i tih tûra i ruahman, i tih tâk sî lohte chu i ngaihtuah a. I rilru chu a intlânsiak a. A tûka i tih leh tûrte chu i ngaihtuahin i mut pawh a chhuak thei hek lo.

Kristâ sâwmna hi a bîk takin mi buai, rimmtawng leh chhum lo chat lova hna thawk reng maite tân a ni leh zual a. Isua zirtîrte pawh kha Baptistu Johana lû tan a nih hnû kha chuan an rilru a phîrin a buai vê khawp mai. Mi tam tak an insûl zut zut reng mai sî a, chaw-eina hun tak ngial pawh an nei thei lo. Chuvângin, Isua khân anmahniho chauha amah nêna hmun fianriala va kal hrang a, chutah chuan va châwlh hahdampuih a sâwm ta a ni (*Marka 6:31*). Khatia buai taka a awm lâi khân Isuan chawlhna a pê a. An hna pânngâi chu thawk chhunzawm leh nghâl tûrin a tîr hâu rêng rêng lo. Châwl hahdam tûra a sâwmna hi zirtîrte tân chauh a ni bîk lo va, tum thât atân chauh lah a ni hek lo. Amah zuitu mipuite hnênah khân hê thû hi a sawi a: “Nangni thawk rim leh phurrit phurte u, kan hnênah lo kal ula, keima’n chawlhna ka lo pê ang che u” (*Mat. 11:28*, NKJV) tiin. Isuan min pêk a tum chawlhna hi fiahna lak atâ zalêna a ni lo va. Amahah chuan kan him a ni tih rilru chhûngril

taka hriat chianna a ni zâwk. Ani chuan min kalsan ngâi dâwn lo va, min thlahthlam ngâi bawk hek lo vang. Mihring nuna chona hmachhawn hautak ber pakhat chu harsatna kan tawh lâia mal riau va inhriatna neih hi a ni a. Chu chu Jeremia secretary, Baruka pawh khân a nei a ni.

Baruka Lungngaihna, Kaina Rilru Hahna leh Pathian Chhâna

Buruka kha Jeremia secretary a ni a. Jeremia 45:3–5-a kan hmuh dânin he mi rethei tak mai hian rilru hahna namên lo tak a nei a. Jerusalem khawpui chu an hmêlma sipaiten an rawn bei têt tawh a. Hrehawm tawrhna, thinlung natna leh chhiatna chuan a rawn pan hnâi mêk a. Chûngte chuan an nun dân kha kumkhua atân a thlâk danglamsak vek dâwn a. Hlauhna chuan a man hneh hlê mai. A nun chu lungngaihna hlîrin a khat emaw tih tûr a ni a. Nimahsela, Pathian chu rawn tawng chhuakin, “I kalna apiangah i nun ka zuah zêl ang” (*Jer. 45:5, NKJV*) tih thu a hrilh ta a. Pathian ngeiin min tiam a nih avângin, harsatna lian ber ber kârah pawh kan châwl hahdam thei tho dâwn a ni.

Thuthlung Hlui lehkhabu-ahte hian “châwl” tiha an lehlina Hebrai thumal hrang hrang a awm a. A awmzia pawh a inang vek lo. Hêng *châwl* tih sawina thumalte hi “zângkhâi, ngâwichâwi, muanawm, inngat” ti-te pawha lehlin theih a ni a. Thuthlung Thar lehkhabu-ahte hi chuan “châwl, hahdam, inngat” ti tea lehlin a ni tângpui. Hêng thumal hrang hrangte hian inan tlânna pakhat an nei a, chhûngrila thlamuanna, ngawihna leh chawlh hahdamna tih a kâwk. Chu chawlhna chu Pathianin rinnaa a hnên pantu a fa hah tak takte hnêna a thâwna a pêk thin a ni.

Kaina thawnthu hian mihringten Pathian thupêkte an hel san a, anmahni duh dân an rin chhan zâwk chuan chawlh hahdamna an hmuh thei dâwn lo tih a tilang Chiang hlê.

Kaina khân Pathianin Chiang taka tih tûr a hrilh chu a zah lo va. A sâkhaw kalpui dân kha mihring thiltiha inngat a ni. Pathianin a puan chhuah âiin amâ ngaih dân chu a dah chungnung zâwk a. Chutih lâiin Abela chuan thlamuanna a nei vê thung, a chhan pawh Pathian thuâwih nun a neih tlat vâng a ni.

THEN 3-NA: NUNA BEL TÛR

Tûn kêr zirlâi hian kan nî tin nun atâna hman theih zirlâi pathum min chhawp chhuahsak a, chûngte chu:

- Siamtu hmangaihna leh ngaihsaknaa châwl hman lo lêka kan buai reng mai hian, kan nun hi a hah thîn a, hlauhthâwnnain a khat thîn. Hê rilru hahna hian taksa natna thlenin, rilru buaina hial pawh a thlen thei a ni.
- Siamtu chuan châwl hahdam thîn tûrin min siam a. Chu chawlhna chu taksa chawlh hahdamna neih âia thûk zâwk a ni. Chu chawlhna chu rilru thlamuanna niin, a Thu rinna, a thutiamte rinchhan ngamna leh, a Sabbath chawlhnaa luhna aţanga lo thleng thîn a ni.
- Kaina anga Siamtu tel lova nun hman tumna chuan, rilrua thlamuanna leh hlimna tuantling min pe thei ngâi lo va. Chawlhna chu min Siamtu Pathian nêna inrin tawna leh inlaichînna tha tak neihna aţanga lo thleng a ni. Krista-ah chuan chawlhna a awm a. A thutiamahthe hian thlamuanna a awm baw. A awmpuina kan chang a nih chuan rilru hahna, buaina leh hrehawm lakah kan zalên dâwn a ni.